

CLUB ROTARY CERDANYOLA

Cicle CATALUNYA, HORIZÓ 2035

12 de maig de 2025 (Hotel Bellaterra (UAB))

[SALUTACIONS: Miquel Coma, president del Club Rotary de Cerdanyola]

Bona tarda, senyores, senyors,

Començo, agraint-los la invitació per participar en aquest cicle "*Catalunya Horitzó 2035*" i donar-me l'oportunitat d'expressar les meves opinions sobre el present i el futur del nostre país.

Aquesta és una bona iniciativa. Convé que hi hagi moltes entitats, com ara la seva, que arreu del país reflexionin sobre com van les coses, sobre el que ens preocupa, sobre les nostres angúnies i les nostres esperances, que de tot n'hi ha.

Ja els adverteixo que la meva aproximació al panorama polític, social i econòmic que tenim al davant és optimista i realista. Però és també crítica, per descomptat. Hi ha coses que van bé, coses que cal corregir, actituds que hauríem d'abandonar i ambició i esforç per assegurar-nos l'èxit col·lectiu en els propers anys.

També els adverteixo que no pretenc altra cosa que compartir amb vostès la meva personal opinió que, naturalment, és el resultat de l'experiència acumulada i la gosadia de qui pot parlar sense tenir ara la responsabilitat d'haver de prendre decisions. Soc, avui, més observador que actor del que passa al país i el que els expressaré no és altra cosa que la meva humil opinió.

1

Començo mirant com canvia **el món on vivim**.

D'uns anys ençà veiem com les democràcies occidentals – també a casa nostra – estan patint una mena d'onada il·liberal de tendència autocràtica. Un estat d'opinió, minoritari però creixent, que les posa en qüestió. De vegades de manera subtil, d'altres de forma clarament barroera.

El respecte a l'estat de Dret i a les normes que el fan possible, la separació de poders, la funció dels parlaments, la cultura de la negociació política i, per tant de la transacció per tal de construir acords... tot això està en qüestió per alguns sectors de la nostra societat.

Probablement l'expressió més plàstica d'aquesta onada, per les seves repercussions i pel poder que acumula, és la presidència de Trump als EEUU.

El president de la major democràcia del món, amb una tradició de "checks and balances" consolidada, que durant dècades ha liderat el món occidental, es pot permetre dir amb tota impunitat que els jutges del seu país no tenen autoritat sobre ell, que és ell qui ha guanyat les eleccions i que això li permet saltar-se les decisions judicials o les normes constitucionals.

Trump defensa, sense embuts, la màxima concentració del poder, oblidant l'equilibri entre l'executiu, el legislatiu i el judicial.

Però també ho fou Bolsonaro al Brasil, o ho és Milei a l'Argentina... i al cor de la Unió Europea la dreta antieuropeïsta i il·liberal governa Hongria, pot governar a Romania, condiona el govern d'Itàlia o el dels Països Baixos, té amplis espais d'influència a França, Alemanya, al Regne Unit, a Àustria...també a Espanya i a Catalunya...

Trump i les seves excentricitats, més pròpies d'un showman que no pas d'un governant democràtic, és el símptoma. No la causa.

Trump és un personatge histriònic, però el seu entorn ha elaborat una sòlida base ideològica – que òbviament no comparteixo – que busca deslegitimar l'Estat, apimar-lo i defensar per damunt de qualsevol altra cosa un concepte de llibertat individual que xoca amb les llibertats democràtiques de l'estat de dret. Yarvin, Thiel, Bannon..., Són alguns dels teòrics que justifiquen la destrucció de la democràcia com a sistema.

Busca, igualment, construir **una societat homogènia en la que no tothom hi té cabuda.**

És el FEM AMÈRICA GRAN DE NOU, però també el NOSALTRES SOLS.

Sense cap consideració als valors col·lectius que assegurin la convivència i el respecte entre els diferents. Ni als valors que han alimentat arreu el progrés democràtic: la solidaritat, el progrés social, la defensa de les llibertats, el reconeixement dels drets als diferents, les polítiques fiscals basades en l'equitat i la corresponsabilitat...

Avui els Estats Units viuen un moment de regressió en la llibertat de pensament, de creació, de treball acadèmic i científic... Un moment de vigilància ideològica i de control tecnològic, de menysteniment dels diferents, començant per les persones migrades que estan rebent un tracte humiliant...

Trump considera que és el moment de **retornar a les velles fórmules del mercantilisme proteccionista.** I de forma certament erràtica però contundent ha provocat una guerra comercial i aranzelària que implica una ruptura de la confiança amb la Unió Europea, un retrocés en el multilateralisme, un atac, directe, als organismes del sistema de NNUU, la OMS, la OMC, el Tractat de París sobre l'emergència Climàtica ..., O els tractats vigents de cooperació amb Mèxic i Canadà.

Les conseqüències d'aquest gir tenen un abast mundial.

La concepció de les relacions internacionals sobre la base de dividir el món en àrees d'influència, com si estiguéssim al segle XIX implica una dinàmica quins efectes encara no podem predir. **EEUU, Xina i Rússia com a imperis territorials amb la seva zona d'influència i**, enmig, la lluita per tal d'ampliar la pròpia i reduir la dels altres.

I mentre això es defineix, Rússia expressa amb nitidesa, amb la complaença de la nova administració americana, la seva voluntat de recuperar l'imperi dels Tsars, és a dir la seva **expansió "necessària"** (com Hitler amb els Sudets) per a la supervivència nacional i cultural.

El "nosaltres primer" pot frenar els avenços assolits després de la desfeta de la Segona guerra mundial. Implica subordinar-ho tot a aquest imperatiu. **Nosaltres sols és un nosaltres restringit.** No inclou la totalitat d'unes societats com les nostres que són plurals i diverses. En aquesta lògica, els diferents fan nosa.

Primer els immigrants, encara que els necessitem, encara que ells ens necessitin. Més enllà d'una perspectiva de drets humans i de solidaritat que cal gestionar ordenadament, també hi ha una evidència econòmica que no es pot passar per alt.

Primer els immigrants... després els que tenen opinions o, simplement, opcions de vida diferents.

2

Tot això configura **un canvi de paradigma que hem de saber identificar i que ens afecta directament.** I ens afecta com catalans, com espanyols i com europeus.

La construcció europea és un gran projecte col·lectiu d'èxit i ho seguirà sent. Però hem de reconèixer que ha mantingut durant molts anys algunes febleses, ja diagnosticades encertadament en diversos informes que coneixem (Letta, Draghi...), però que ara es posen dramàticament de manifest.

Hem comptat amb una **energia barata**, especialment al nord i centre d'Europa, provinent del gas i el petroli rus, que ja es posà en crisi amb la invasió a Ucraïna.

Hem gaudit d'un model de **globalització** que ha afavorit el comerç mundial i que ha situat la UE com un gran exportador de bens i serveis.

Hem acceptat una **dependència tecnològica** dels EEUU, però també de la Xina, que ha afavorit la modernització del nostre sistema productiu.

Hem mantingut una política de **defensa subordinada** als EEUU, que en gran manera l'han finançat i assegurat amb els seus mitjans i la seva indústria.

Ara cal que ens adaptem a una nova situació.

El paraigua americà amenaça amb no estar disponible per garantir la nostra seguretat. Haurem de competir millor i només ho podem fer si desenvolupem la nostra pròpia indústria tecnològica. Haurem de buscar noves aliances estratègiques i nous mercats. Haurem de reforçar les capacitats de la Unió Europea.

Aquesta és la única opció. I això ens interpel·la a tots.

Jo vull que Europa continuï sent **un actor respectat a nivell mundial, capaç de defensar els seus interessos econòmics i comercials, però també capaç de defensar els valors sobre els que s'ha fonamentat la seva existència**. Europa és avui l'espai de major llibertat i de millor condicions de vida de tot el món. **Preservar això necessita canvis que són, ara urgents**.

Fa uns dies, el canceller alemany Metz deia (Berlín 28 d'abril):

"... la Europa Unida està amenaçada des de l'exterior per una guerra imperialista i autoritària a l'Est i, també, internament, per ciutadans espantats i insegurs, fins i tot radicalitzats... La confiança en la nostra democràcia mai s'havia trobat tan sacsejada al nostre país des del final de la Segona Guerra Mundial".

La reflexió del Cancellier la pot fer seva qualsevol dels governants demòcrates del conjunt de la Unió.

No es tracta de dramatitzar, en absolut.

Però estem en un d'aquells moments de cruïlla on cal prendre decisions amb coratge i visió de futur. I jo espero, i desitjo, que els dirigents europeus – i espanyols, i catalans – ho facin.

I és que aquests canvis sobtats en el comerç mundial, empesos per una política aranzelària tan erràtica com equivocada, s'afegeixen a una situació social que provoca a molts ciutadans por i inseguretat.

La desconfiança de sectors importants de la ciutadania cap a les institucions de govern, alimentada per propostes de solucions fàcils i immediates als problemes que, per descomptat, tenim, no són més que una quimera i afebleixen el nostre sistema democràtic.

No hi ha raons objectives que justifiquin aquesta por i aquesta inseguretat – com tampoc n'hi ha als EEUU per pensar que els immigrants són la causa del declivi de determinats sectors industrials – però el cert és que existeixen. I són els partits de l'extrema dreta els qui capten l'atenció d'aquestes pors i incerteses.

És per això que penso, com tants d'altres, que és el moment de reaccionar... en clau europea.

Europa no pot viure mirant el passat. Hem de repensar algunes coses i impulsar canvis estratègics que tenen conseqüències també en els nostres petits àmbits nacionals.

Crec que cal **reforçar l'estructura institucional de la Unió**. Fer-la més àgil i menys burocràtica. Canviar les regles de governança, especialment en allò que fa referència a la unanimitat requerida per a determinades decisions.

Cal canviar els sistemes de **finançament de les polítiques estratègiques comunes**.

Cal situar al cor d'Europa **les polítiques sectorials estratègiques**: la política energètica (i la connexió de les seves xarxes!), la recerca científica i tecnològica, la política industrial i, en especial, la relacionada amb les tecnologies punta i amb la defensa, la millora de la competitivitat del conjunt, ...

Cal fer això i més si no volem que Europa es converteixi en un simple mercat comú, amb una rellevància decreixent a escala mundial i, per tant, condemnada a una minva sistemàtica de les seves capacitats.

Tanmateix cal fer tot això defensant, com he dit, els valors que estan en l'origen de la Unió. La vitalitat democràtica, l'estat de dret, els serveis de l'estat del benestar, la lluita contra les desigualtats, la voluntat de gestionar els canvis tecnològics amb l'objectiu de no quedar-nos enrere, ni deixar ningú enrere...

Cal fer-ho així perquè sabem que **si no posem en primera línia la defensa de l'equitat i de la cohesió social estarem abonant la desconfiança en el sistema democràtic i la desafecció d'amplis sectors socials, especialment dels joves**.

3

Crec que hem de promoure una reflexió col·lectiva sobre aquest canvi de paradigma i explicar-los a la ciutadania, aprofitant oportunitats com la que avui ens proporciona el Club Rotary de Cerdanyola.

Fem-ho sense alarmisme, però amb claredat: **necessitem fer canvis i aquests canvis requeriran esforços**.

No ens hem de plantejar tot això des del pessimisme o el catastrofisme. Ben al contrari, ho hem de fer confiant en les nostres capacitats, en la fortalesa d'Europa, d'Espanya i de Catalunya. Europa ja ho ha fet en d'altres ocasions. I ens n'hem sortit amb èxit.

Posar en marxa els canvis necessaris en el funcionament de la Unió Europea no és fàcil, i no ho és per tres raons:

En primer lloc perquè **cal que l'impuls sorgeixi no només de les institucions europees sinó dels propis estats membres**, és a dir, que des de la política local s'entengui la transcendència, la complexitat i la necessitat d'aquests canvis. Això vol dir que els dirigents nacionals han de fer un major esforç per superar la perspectiva local i "europeïtzar" més les seves decisions.

En segon lloc, perquè la **fragmentació política a la Unió i la feblesa que travessen els principals governs dels Estats Membres complica aquesta dinàmica**. És necessari que hi hagi acords, més enllà de les forces parlamentàries que sostenen els governs, que legitimin les decisions.

I en tercer lloc per **la consolidació de les organitzacions polítiques contràries als ideals i a la tradició europeista**, que poden tenir capacitat de bloqueig de les reformes necessàries.

Hem d'aconseguir que el debat polític i econòmic s'orienti cap a aquests reptes i deixi de banda la política de poca volada, la que converteix els reptes en conflictes, la que impedeix treballar les coincidències i les aliances entre diferents, la que prefereix la confrontació que no pas la cerca d'acords.

Necessitem alçar la veu contra els qui ni governen ni deixen governar.

La setmana passada l'Institut d'Empresa Familiar feia pública una nota que sota el títol prou expressiu de "**És l'hora de la responsabilitat**" diu:

"...Els enormes desafiaments del nou context internacional fan necessari i urgent refermar el nostre compromís amb Europa, deixant de banda les veus que, des d'un extrem o des de l'altre, fomenten interessos que ens afebleixen..."

Deia fa una estona que crec que no hi ha raons objectives que justifiquin les pors i les inseguretats. I menys encara que la por i la incertesa es tradueixin en un ambient sistemàtic de polarització.

Necessitem un esforç col·lectiu per **rebaixar la crispació a la vida política i treballar per reforçar les vies de diàleg i de negociació** entre els diversos actors polítics, socials i econòmics.

Això no vol dir desconèixer l'existència de problemes de tot tipus. Ni impedir les crítiques als governs quan hi ha errors o mancances que cal corregir. Per descomptat que hi ha problemes socials i errors polítics. N'hi ha a Europa. N'hi ha a Espanya. I n'hi ha a Catalunya.

En particular a Espanya **aquest nivell de crispació a la vida política i en les nostres institucions no es correspon amb l'evolució de la nostra economia**. Les coses van més bé del que som capaços de reconèixer.

Deixeu-me fer algunes observacions al respecte:

Tenim, a Espanya i a Catalunya, condicions suficients per jugar un paper de lideratge a Europa i aprofitar les oportunitats dels canvis que s'albiren, que també n'hi ha.

Tenim bones infraestructures digitals, energètiques, de mobilitat, de sanejament, de serveis públics, de seguretat, de recerca ... que ens fan ser, en termes comparatius, molt **més forts del que ens pensem**. I afirmo això més enllà de crisis concretes que hem viscut recentment, com ara l'apagada elèctrica o els problemes de la nostra xarxa ferroviària.

Tenim unes **dades de creixement fortes, superiors a la mitjana de la UE**. El PIB d'Espanya en conjunt ha crescut, l'any 2024, un 3.2%. La meitat del creixement total del PIB de la zona euro s'explica per creixement espanyol. I les dades prediuen que l'any vinent seguirem creixent.

Hem demostrat la capacitat de modificar el model de creixement en els darrers anys, de manera que **aquest creixement s'ha produït amb un increment, també, de la productivitat.**

Hem tingut un bon comportament del **deute públic** que, sense que sigui per tirar coets, ens ha permès corregir el pic assolit amb el COVID i col·locar-nos de nou al voltant del 100%. Quant al **dèficit**, aquest any 2024 s'ha situat entorn el 2.8%.

L'evolució del **mercat laboral** és bona: tenim més de 21 milions d'afiliats a la Seguretat Social, un rècord històric. Disposem d'una xifra d'atur baixa, una millora de la qualitat de l'ocupació, amb reducció de la temporalitat i, per tant, major estabilitat que afavoreix l'estalvi i la inversió. Malgrat les veus contràries a la reforma laboral, el fet és que els seus resultats són positius, com també ho ha estat la decisió d'incrementar l'SMI, sense que s'hagi produït cap inconvenient seriós en el sistema productiu.

La **inflació** es manté en nivells controlats, malgrat les tensions puntuals que es van originar als inicis de la guerra d'Ucraïna.

El **sector exterior** funciona prou bé, amb l'afegitó que no només creix per la fortalesa del nostre sector turístic, sinó també per les exportacions de béns i, especialment, de serveis.

També la **inversió estrangera** dóna bones dades. Llegíem, fa uns mesos, al *Financial Times*, com entre els anys 2018 i 2024 Espanya ha estat el cinquè país del món amb major nombre de nous projectes d'inversió, centrada en àmbits com ara l'energia, la digitalització o la IA.

Són bones dades, que no vol dir que no hi hagi problemes. Però tenim unes bases sòlides que ens permeten fer-los front.

Cal que tinguem més confiança en nosaltres mateixos i, sobretot, que hi hagi un ambient més propici als acords i a les negociacions.

Puc esmentar alguns d'aquests problemes més destacats. En la meua opinió el més destacable socialment és la persistència de problemes de **desigualtat** que, malgrat els esforços, segueixen existint: pobresa infantil, increment de la desigualtat en les rendes ... No desconec els esforços que el conjunt de les administracions públiques fan en aquest terreny. Però encara no són suficients.

Certament, **el problema més gran que afecta la cohesió social i a l'increment de les desigualtats és el problema de l'habitatge.** Encara que no sigui un problema exclusiu de casa nostra o del conjunt d'Espanya hem de reconèixer la seva gravetat perquè, entre altres coses, impedeix l'emancipació d'una generació de joves que han d'iniciar la seva vida professional en condicions que no són gens òptimes.

Resoldre el dèficit d'habitatge vol dir mobilitzar recursos – públics i privats – per a construir habitatge protegit. I modificar les normes, els procediments i la tecnologia per poder fer-ho amb més rapidesa del que ara fem. Aquest hauria de ser un terreny per a consens i la cooperació entre les diverses administracions i els operadors immobiliaris.

També hi ha problemes estructurals al nostre sistema productiu:

- Així, el nostre **sistema energètic** ha de millorar les connexions internes i externes, i també la capacitat de magatzematge. Siguem conscients de que hem avançat molt en l'electrificació i la generació d'energia amb fonts renovables. Però hi ha molt camí per recórrer, especialment a Catalunya on la nostra dependència de la nuclear és major i la generació renovable menor.
- Les **inversions en mobilitat**, bàsicament ferroviàries, estan ben orientades. Estem, ara, patint el dèficit d'inversió de molts anys i la coincidència de moltes obres de tot tipus que han de ser compatibles amb el manteniment dels serveis. No és gens estrany que hi hagi cansament i irritació per les incidències a Rodalies, però estic convençut que s'anirà resolent progressivament.
- Ens cal **ser més ambiciosos en matèria tecnològica**, tot i el potencial que tenim en els àmbits més punters. Necessitem temps, però els avenços en xips, IA, electrificació dels processos industrials, digitalització, telecomunicacions o a la indústria espacial... donaran els seus fruits.
- Hem d'obrir, serenament, el debat sobre **la inversió en seguretat i el desenvolupament d'una indústria de defensa** inserida en la lògica europea. Si volem treballar per l'autonomia estratègica de la Unió, aquesta inversió és del tot necessària i nosaltres hi hem de ser presents.
- I, finalment, em vull referir a un fenomen, també estructural, que és el de la **migració**. Ho he dit al començament, necessitem la vinguda de ciutadans d'altres països. Per raons humanitàries, de solidaritat, però també de caràcter econòmic. Una bona part de la bondat de les nostres dades econòmiques està relacionada amb l'arribada de persones migrades. No hem de deixar que la immigració sigui percebuda com un problema. Això requereix una política específica, que assegurï que la dotació de serveis públics per als ciutadans – autòctons o immigrants – no se'n ressentís, que hi hagi iniciatives que afavoreixin la integració i que les polítiques públiques d'habitatges tinguin present el fenomen.

4

Vaig acabant, però es probable que alguns de vostès pensin que no he parlat gairebé de Catalunya, o bé ho he fet tangencialment.

És que el meu propòsit, precisament, és destacar que **els problemes que tenim a Catalunya no són diferents** dels que he volgut descriure. De vegades tenim, a casa nostra, una certa tendència a pensar que el que aquí ens passa és especial. Sembla com si no visquéssim en un territori físic concret, situat a la península Ibèrica, formant part de l'Estat Espanyol, i per això, formant part igualment de la Unió Europea.

Europa en dona les claus del que han de ser les nostres prioritats:

Treballar per **reduir les desigualtats** i fer créixer la nostra cohesió social i nacional, millorant els nostres serveis públics.

Treballar per créixer... i **créixer bé**, invertint en les infraestructures crítiques i facilitant la modernització de la nostra economia.

Treballar per **legitimar la nostra democràcia**, per la via del diàleg i la negociació amb les forces polítiques i els agents socials, donant estabilitat al govern i generant els consensos necessaris per encarar tots aquests reptes.

Els nostres reptes, **els nostres anhels i les nostres oportunitats són les d'Europa i les d'Espanya**. Si Europa i Espanya no van bé, difícilment anirà bé Catalunya... no ens enganyem!

Deia abans que els governs, a tot Europa, s'han afeblit. M'atreveixo a dir que, en general, els governs dels països membres de la Unió tenen problemes d'estabilitat i de capacitat per aprovar la seva agenda legislativa com a conseqüència de la seva escassa majoria parlamentària. Alguns ho aprofiten per posar en més dificultats aquests governs que, malgrat no disposar de majories sòlides, són legítims i representen la voluntat popular.

L'arrel del problema no és la pluralitat política que conforma els nostres parlaments. Per descomptat que els règims autocràtics no tenen aquest problema. Aparentment tenen més força, però és una força amb peus de fang, que es desfà quan les societats que anhelan democràcia i llibertat s'alcen en la seva defensa.

El problema el tenim en la dificultat de generar consensos, de dissenyar polítiques pactades que es puguin desenvolupar en una atmosfera de responsabilitat compartida entre el govern i l'oposició. Atmosfera que es veu molt condicionada pel creixement de grups populistes i d'extrema dreta als que ja m'he referit.

Aquesta feblesa parlamentària també la vivim a Espanya i a Catalunya.

A Catalunya hem viscut **una dècada condicionada pel procés**. Una dècada perduda, diuen (i jo ho comparteixo) perquè no ha significat cap avenç per al nostre autogovern ni per al nostre sistema productiu, ni per als nostres serveis públics. Ni per a la inversió en infraestructures, ni per al progrés de la llengua catalana, ni per a la cohesió de la nostra societat.

Alguns, a banda i banda, els costa admetre aquesta evidència i aprendre dels errors comesos.

Els ideals independentistes són legítims. Ho he repetit en moltes ocasions, com vostès saben. Com ho els que defensen desenvolupar Espanya com un estat federal. O com ho són altres.

Però un projecte polític, en una societat democràtica, **no es pot desenvolupar sobre la base de saltar-se l'estat de dret com va passar al nostre Parlament l'any 2017**.

Ara és el moment de tancar ferides, de **pensar menys en la competència interna en el camp independentista o els interessos simplement partidistes i més en les necessitats del país.**

Sóc conscient que hi ha un element que distorsiona i condiona qualsevol diàleg positiu entre les forces polítiques catalanes. Els obstacles per a l'aplicació definitiva de la llei d'amnistia ho distorsionen tot i no ajuden a la recuperació d'un clima de cooperació, malgrat que cal reconèixer i celebrar el canvi d'atmosfera viscut amb la presidència de Salvador Illa.

El no retorn del president Puigdemont i la seva normal incorporació com a diputat del Parlament de Catalunya és un fet negatiu per a l'estabilitat i el diàleg polític. Espero i desitjo que els procediments judicials i constitucionals acabin com més aviat millor i aquesta situació es pugui resoldre d'una vegada.

En qualsevol cas, però, crec que la política catalana ha de situar-se en el terreny de joc que he intentat descriure i relacionar amb els reptes europeus. Catalunya pot jugar un paper molt important a Espanya i a Europa si sap moure les seves peces.

Potencialitats, en tenim.

Però aquesta potencialitat, aquesta capacitat de la societat catalana, del seu sistema productiu, del seu món associatiu i del conjunt dels agents socials i econòmics, necessita dues coses bàsiques per emergir:

- **Un govern que defineixi amb claredat i determinació les prioritats, i**
- **Un ambient propici per als pactes que faci factible el seu desenvolupament.**

Crec, francament que el govern del president Illa ha establert aquestes prioritats. El document "Catalunya lidera", presentat el passat mes de gener, les explica amb rigor i precisió.

No ignoro la complexitat de la situació social i econòmica (també política) i, per tant, les dificultats objectives per tirar endavant aquest pla. Tots els plans de govern pateixen el mateix: la distància entre els propòsits, els instruments disponibles i la capacitat d'execució.

Però m'agrada veure que els 5 objectius plantejats públicament ja des del moment de la investidura **s'arregleren amb els reptes que tenim com europeus** i que he descrit anteriorment:

- Resoldre els colls d'ampolla en matèria d'**infraestructures**:
 - Hidràuliques, per disposar de capacitat davant d'episodis crítics de sequera i assegurar el subministrament d'aigua al país. Ha plogut, però tindrem nous episodis de sequera.
 - Energètiques, que vol dir parcs eòlics i solars, connexions, magatzematge, avenços en el desenvolupament de noves fonts de generació...
 - Transport, especialment ferroviari, per superar el dèficit crònic d'inversió en rodalies i per incrementar el transport de mercaderies.
- Modernitzar el nostre **entorn productiu**:
 - Amb una política industrial moderna que contribueixi a la descarbonització i la transició digital, al creixement en sectors d'alt valor afegit i, per tant, que aporti més productivitat.
- Apostar per la **ciència i la tecnologia**, terreny en el qual el nostre país ha fet grans avenços però que requereix nous esforços en àmbits com el digital, l'agroalimentari, la intel·ligència artificial o el sector dels semiconductors.
- Reduir les càrregues burocràtiques de les nostres **administracions**, per ser més eficaços, més amables amb els administrats, per fer més fàcils els projectes... sense perdre ni rigor ni seguretat jurídica.
- I, com defineix el president Illa, treballar per una **prosperitat compartida**. És a dir, vetllar per la millora de l'equitat. Prioritzant, avui el dret a l'habitatge.

Com no pot ser d'altra manera, aquest pla es fonamenta en un propòsit més general: millorar les nostres capacitats d'autogovern, amb un finançament adequat, l'assumpció de noves competències necessàries per al bon funcionament dels serveis públics i la perspectiva d'un marc de reformes de l'arquitectura territorial d'Espanya que sigui congruent amb la pluralitat i la diversitat cultural, lingüística i nacional.

Acabo, ara sí.

Deia fa un moment que necessitem un ambient propici per al pacte. Per acordar les actuacions i la legislació necessàries per poder governar.

Hem de ser, tots plegats, **exigents amb el govern**. És a ell a qui correspon formular les propostes adequades i treballar per convèncer els grups parlamentaris i els agents socials i econòmics del seu encert. I també per obtenir el seu suport. És a ell a qui s'ha d'exigir el rigor, la fiabilitat i la flexibilitat per acordar les polítiques.

Però hem de ser **igualmente exigents amb els grups de l'oposició**. No qüestiono la seva legitimitat per defensar i impulsar propostes alternatives. Com abans he dit, **és la pluralitat política que s'expressa al Parlament i que respon a la voluntat popular**. Però crec que el moment difícil que travessem justifica el desig de major responsabilitat i generositat per tal de que els problemes del país i de la seva gent ocupin més atenció que no pas les exigències tàctiques del curt termini.

Moltes gràcies per la seva atenció